

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Anden Behandling af: Forslag til Lov om Besættelsen af Sognepræsteembeder i Folketirken.

(1ste Behandling findes i Lidenben Sp. 1513 ff. Udvalgets Betænkning findes i Tillæg B., Sp. 1249 fg.)

Udenfor Betænkningen var intet Ændringsforslag stillet.

Lovforslagets Paragrafer, de stillede Ændringsforslag samt Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3die Behandling fattes under Forhandling under Et.

Ordføreren (H. Holm): Den Sag, som vi nu gaa over til, har en ikke mindre Betydning end den, vi forleden Dag behandlede om Præsternes Lønning. Den er ganske vist ikke i nogen Maade et Lønningsspørgsmaal, men for Udviklingen af det kirkelige Liv og i det Hele for Udviklingen af det aandelige Liv turde det nok være, at denne Lovs Gjennemførelse vil have stor Betydning, og Trangen til den er, saavidt Udvalgets Flertal kan se, ogsaa meget stor og bliver større Dag for Dag; thi den Maade, hvorpaa Præsteembedernes Besættelse for Diebliffet sker, er baade stridende mod selve det Forholds Natur, som rettelig burde bestaa mellem Præst og Menighed, og stridende mod den Udvikling, der i det Hele er foregaaet herhjemme, baade paa det kirkelige Omraade og paa andre Omraader siden 1849. Det er nemlig ikke nok, naar Præsten skal virke til Betsignelse for Menigheden, at Præsten er en troende og dygtig Mand, eller at hans Liv og Være ere rene, men det gjælder ogsaa om, at han kan vinde Menighedens Tillid, saa at han kan komme til at staa i et nøie og fortroligt Forhold til den og kan bringe den det, som netop denne Menighed trænger til. Det er altid vigtigt for enhver Embedsmand, at han staar i et Tillidsforhold til den Befolkning, han skal virke i, men det er vistnok intetteds saa vigtigt som i Forholdet mellem Præst og Menighed. Forholdet er jo der af langt mere fortrolig, af langt mere personlig og inderlig Natur end i de fleste andre Embedsforhold. Derfor er det uheldigt, naar Præsten, saaledes som det nu sker, kommer til Menigheden udefra, tidt mod Menighedens Nafte og meget ofte, ja vel som oftest under stor Eigegyldighed fra Menighedens Side, og det vilde utvivlsomt være heldigere, om Forholdet kunde være det, at der lige fra Begyndelsen kunde være et Tillidsforhold mellem Præsten og Menigheden paa den Maade, at Menigheden søgte sig særlig knyttet til den Præst, som den selv havde faaet sig, og at Præsten søgte, at han lige fraag blev modtagen

med Tillid og Glæde af den Menighed, han skulde virke iblandt. Derfor har det ogsaa været gammel Skik, at Menigheden selv har valgt sin Præst, og ikke blot i den kristelige Alder, men ogsaa f. Ex. her tillands i den største Del af Middelalderen og langt ind i den lutheriske Tid, lige til Ænevoldstøngerne. Det er først ved Ænevoldsmagtens Indførelse og den danske Lov, at denne Met blev Menighederne fratagen, saaledes at det blev Kongerne, der kom til at besætte Præstekaldene undtagen i de enkelte Tilfælde, hvor Andre havde Ralsret. — Men det er ikke blot selve Forholdet mellem Præst og Menighed, der gjør en Forandring ønskelig; det er ogsaa, som jeg før sagde, hele den Udvikling, som ellers er foregaaet paa det kirkelige og andre Omraader. Man er jo i den nyere Tid bleven temmelig enig om, at, er der noget Omraade, hvor der særlig skal tages Hensyn til den Enkelte og den Enkeltes Trang, er det paa det religiøse Omraade, og derfor er vor Lovgivning siden 1849 bestandig gaaet i den Retning at gjøre det muligt for den Enkelte at tilfredsstille sin religiøse Trang paa den Maade, som saadant naturligt, naar det ikke kom i Strid med den offentlige Orden og Sædelighed. Derfor have vi faaet saadanne Friheder som Religionsfrihed og senere Sognebaandsløsning og Valgmenigheder, idet man er gaaet ud fra, at det er naturligt at give, saa vidt muligt, Alle baade i og udenfor Folketirken en saadan Met. Men naar det er Tilfældet, er det saa meget mere paafaldende, at Sognemenighederne siden 1848 ikke have faaet nogen større Met, end de havde dengang. De staa affurat i det samme Forhold, som de stode i Ænevældens Dage, de have ikke den mindste loobestemte Indflydelse paa, hvem der skal være deres Præst. Paa det verdslige Omraade have efterhånden Kommunerne faaet Indflydelse paa mangfoldige Forhold, og vi arbeide jo henimod, at Kommunerne, saavidt gjørlig, skulle styre sig selv paa disse Omraader under Statens Tilsyn, men paa hvem der skal være deres Præst have de siden 1848 ikke faaet nogen Indflydelse, og det er dog et Forhold, som har en overordentlig Betydning for hele den aandelige Udvikling paa, det vedkommende Sted. Som Følge deraf er ogsaa Trangen bleven større og større til, at Menighederne kunne faae Indflydelse, og denne Trang er naturligvis navnlig voget derved, at det kirkelige Liv i det Hele har udviklet sig paa en glædelig Maade, og at man har søgt, hvilken Vægt der ligger paa, at man faar en bestemt Mand til sin Præst. Denne Trang har givet sig tilkjennde paa den Maade, at der stadig, naar der bliver et Præsteembede ledigt, kommer flere og flere Andragender til Kirkebestyrelsen om at faae en bestemt Mand eller en Mand af en bestemt Retning til Præst. Disse Andragender have ikke havt og have ikke nogen loobestemt Betydning, men det har dog ikke kunnet være anderledes,